

# Навчальна програма «Українська мова. 5 клас»

до модельної навчальної програми  
«Українська мова. 5-6 класи»  
для закладів загальної середньої освіти

(автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)

*«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»*  
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Українська мова. 5 клас» (авт. **Онатій А., Ткачук Т.**; Навчальна книга – Богдан, 2022)

*Навчальна програма затверджена  
на засіданні педагогічної ради закладу освіти,  
протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 2022 року*

**Модельна навчальна програма:**

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.mova.5-6-kl.Holub.Horoshkina.14.07.pdf>

**Підручник:**

[https://bohnan-books.com/upload/data\\_files/tmp\\_catalog/978-966-10-6729-4\\_ukr-mova-5kl.pdf](https://bohnan-books.com/upload/data_files/tmp_catalog/978-966-10-6729-4_ukr-mova-5kl.pdf)

**Оцінювання навчальних досягнень учнів:**

[https://osvita.ua/doc/files/news/861/86195/OCINYuVANNYa\\_OST818.pdf](https://osvita.ua/doc/files/news/861/86195/OCINYuVANNYa_OST818.pdf)

**Типова освітня програма для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти:**

<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>

«Спираючись на модельні навчальні програми, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників. Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти» (Витяг з Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти, п.п.5).

**Учитель має право змінити послідовність і кількість годин для вивчення кожної теми.**

## УКРАЇНСЬКА МОВА. 5 КЛАС

4 год на тиждень, **140 год** на рік:

- o мовна змістова лінія – **104 год**;
- o мовленнєва змістова лінія (розвиток мовлення) – **34 год**.

<b>Мовна змістова лінія – 104 год</b>	
1. Вступ	3 год
2. Лексикологія	23 год
3. Фразеологія	3 год
4. Фонетика, графіка, орфоєпія	13 год
5. Орфографія	10 год
6. Синтаксис і пунктуація	42 год
7. Повторення	10 год
<b>Мовленнєва змістова лінія – 34 год</b>	
<b>Резервні уроки – 2 год</b>	

**Примітка 1.** Контрольні роботи (тести, диктанти, перекази тощо) враховано в години, зазначені в таблиці.

**Примітка 2.** Коментарі щодо особливостей оцінювання подано в **додатку А**.

К-сть год	Мовна змістова лінія	Очікувані результати	Види роботи	Примітки
<b>3 год</b>	<p>Тема 1. <b>Українська мова в житті українців.</b></p> <p>Мовні й немовні засоби спілкування. Правила спілкування. Рідна мова, державна мова. Суржик. Особливості української мови.</p>	<p>Учень/учениця <b>порівнює</b> мовні й немовні засоби спілкування, які люди використовують у повсякденному житті, доречно <b>використовує</b> їх у різних мовленнєвих ситуаціях; вичерпно <b>відповідає</b> на запитання за змістом почутого повідомлення; <b>зіставляє</b> почуте із власним життєвим досвідом; <b>обґрунтовує</b> своє ставлення до змісту почутої інформації; <b>перетворює</b> інформацію з однієї форми в іншу (схеми, таблиці, карти, інфографіки тощо); <b>усвідомлює</b> необхідність вільного володіння державною мовою; <b>дотримується</b> основних правил реального та віртуального спілкування у власному мовленні; <b>пояснює</b> риси української мови з огляду на фонетичні та морфологічні особливості; <b>розуміє</b> роль рідної та державної мов у житті людини й суспільства; <b>усвідомлює</b> шкідливість такого явища, як суржик.</p>	<p><b>Мовленнєва діяльність</b> (обговорення мовних і немовних засобів спілкування; обґрунтування важливості дотримуватися правил спілкування; з'ясування ролі української мови в житті українців; висловлення власної думки щодо важливості мови в житті людини та суспільства).</p> <p><b>Текстова діяльність</b> (сприйняття й аналіз тексту, що містить мовні та немовні засоби спілкування; структурування інформації; переведення текстової інформації в графічну тощо (створення таблиці, схеми, малюнка, заповнення анкети тощо).</p>	

<p><b>12 год</b></p>	<p>Тема 2.1. <b>Лексикологія-1.</b></p> <p><b>Повторення вивченого в 1-4 класах.</b></p> <p>Лексичне значення слова. Пряме та переносне значення. Однозначні й багатозначні слова. Тлумачний словник.</p> <p><b>Групи слів за значенням:</b> синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Синонімічний ряд. Антонімічні пари. Словники антонімів, синонімів, омонімів, паронімів.</p>	<p>Учень/учениця <b>висловлює</b> думки, почуття, погляди в усній та письмовій формі, використовуючи пряме й переносне значення слів; <b>уміє</b> користуватися тлумачним словником, а також словниками синонімів, антонімів, омонімів і паронімів; <b>визначає</b> в реченнях (текстах) і <b>добирає</b> синоніми, антоніми; <b>використовує</b> доцільно й правильно синоніми, антоніми, пароніми в усному й писемному мовленні; <b>пояснює</b> лексичні значення багатозначних слів, омонімів і паронімів з урахуванням контексту; <b>помічає</b> лексичні помилки у своєму та чужому мовленні; <b>розуміє</b> й <b>витлумачує</b> лексичне значення слів; зокрема синонімів, антонімів, омонімів та паронімів; <b>критично ставить</b> до власного мовлення, <b>розрізняє</b> багатозначність та омонімію; <b>наводить приклади</b> слів, що належать до різних за значенням груп: синонімів, антонімів, омонімів, паронімів.</p>	<p><b>Текстова діяльність</b> (сприйняття й аналіз тексту, що містить нові слова; ; аналіз постерів до фільмів, заголовків до медіатекстів, назв творів мистецтва, які містять слова, ужиті в прямому й переносному значеннях, використання синонімів як засобу зв'язку речень у тексті).</p> <p><b>Пізнавальна діяльність</b> (тлумачення лексичного значення слова різними способами; збагачення активного словника учнів новою лексикою; пошук/моделювання ситуацій, що передбачають застосування нових слів; виконання вправ і завдань, що передбачають використання словників; збагачення спілкування словами, що виражають емоції тощо).</p>	
----------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

<p><b>11 год</b></p>	<p>Тема 2.2. <b>Лексикологія-2.</b></p> <p><b>Групи слів за походженням:</b> власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова. Написання слів іншомовного походження. Словник іншомовних слів.</p> <p><b>Активна й пасивна лексика</b> української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми. Письменницькі новотвори.</p> <p><b>Групи слів за вживанням:</b> загальноновживані й обмеженого вживання. Стилістично забарвлені слова. Діалектні, професійні слова й терміни, сленг, просторічні слова. Лексична помилка. Суржик.</p>	<p>Учень/учениця <b>уміє</b> користуватися тлумачним словником та словником іншомовних слів; <b>виокремлює</b> іншомовні слова в тексті; <b>трансформує</b> графічну інформацію на основі одного джерела в текстову, зокрема з використанням слів іншомовного походження; <b>експериментує</b> з текстом, зокрема замінює застарілі слова сучасними відповідниками; <b>добирає</b> потрібні мовні засоби, дотримується основних мовних норм; <b>створює</b> невеликі типові повідомлення/ медіатексти в соціальних мережах з використанням неологізмів, професійних слів і термінів; <b>збагачує</b> власне мовлення, використовуючи активну і пасивну лексику; <b>виявляє</b> власні мовні вподобання під час добору різних груп слів за вживанням (стилістично забарвлених, діалектних); <b>дотримується</b> лексичних норм у виборі мовленнєвих засобів, уникаючи сленгу, суржику, просторічних слів.</p>	<p><b>Мовленнєва діяльність</b> (усне висловлення з використанням нових слів; формулювання й обстоювання власної думки, оцінювання життєвих явищ, моральних, суспільних, історичних та інших проблем сучасності, висловлення щодо них власного ставлення).</p> <p><b>Текстова діяльність</b> (читання й переказування тексту, що містить нові слова; заміна в тексті лексичних одиниць; виявлення й аналіз певних лексичних одиниць; редагування; доповнення; виявлення лексичних одиниць, що сприяють або перешкоджають гармонійному спілкуванню; складання й оформлення власного висловлення згідно з усталеними лексичними нормами тощо).</p>	
----------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

<p><b>3 год</b></p>	<p>Тема 3. <b>Фразеологія.</b></p> <p>Фразеологізми. Різновиди фразеологічних одиниць (прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми). Джерела українських фразеологізмів. Фразеологічні синоніми та антоніми. Фразеологізми в мовленні людини. Фразеологічний словник.</p>	<p>Учень/учениця <b>наводить</b> приклади фразеологізмів і <b>використовує</b> їх у висловлюваннях; <b>розуміє та пояснює</b> значення фразеологізмів; <b>усвідомлює</b> різницю між прислів'ями та приказками; <b>пояснює</b> походження крилатих висловів та афоризмів, наводить приклади; <b>виокремлює</b> фразеологізми в реченнях і текстах; <b>добирає</b> фразеологічні синоніми та антоніми; <b>користується</b> фразеологічним словником та фразеологічними довідниками; <b>визначає</b> синтаксичну роль фразеологізмів у реченнях; <b>редагує</b> речення й тексти, у яких фразеологізми вжито неправильно; <b>робить висновки</b> про роль переносного значення слів у творенні фразеологізмів; <b>оцінює</b> здібності, вміння, риси вдачі людей, уміє схарактеризувати їх відповідними фразеологізмами.</p>	<p><b>Мовленнєва діяльність</b> (розкриття значення прослуханих та прочитаних прислів'їв, влучних висловів, афоризмів, аудіювання текстів різних стилів, які містять фразеологізми, тлумачення значення стійких сполучень слів, створення історій із фразеологізмами). <b>Текстова діяльність</b> (тлумачення зі словником та використання в реченнях багатозначних, синонімічних та антонімічних фразеологізмів, редагування речень і текстів, у яких неправильно вжито фразеологізми, колективно укладання словничка фразеологізмів / постера на позначення певних якостей або рис характеру особистості).</p>	
---------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

<p><b>13 год</b></p>	<p>Тема 4. <b>Фонетика, графіка, орфоепія.</b></p> <p>Повторення вивченого з фонетики, графіки, орфоепії й орфографії в 1-4 класах.</p> <p>Особливості української графіки (відповідність звуків і графічних знаків, звук [ґ] і буква ґе)</p> <p>Голосні звуки. Наголошені й ненаголошені голосні.</p> <p>Особливості вимови ненаголошених голосних.</p> <p>Правопис ненаголошених [е] та [и]. Чергування голосних. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі.</p> <p>Вимова приголосних у корені слова.</p> <p>Позначення м'якості приголосних на письмі буквами <b>ь, і, є, ю, я</b></p> <p>Наголос в українській мові.</p>	<p>Учень/учениця чітко й правильно <b>вимовляє</b> звуки в процесі мовлення, зокрема розрізняє звуки [ґ] і [г];</p> <p><b>знає</b> український алфавіт;</p> <p><b>уміє</b> шукати слова у словнику, використовуючи знання абетки;</p> <p><b>уміє</b> розташовувати слова в алфавітному порядку;</p> <p><b>розрізняє</b> в словах, дзвінкі й глухі, тверді й м'які приголосні, ненаголошені й наголошені голосні звуки;</p> <p><b>вимовляє</b> слова відповідно до орфоепічних норм української мови;</p> <p><b>застосовує</b> знання з орфоепії для вдосконалення власного мовлення;</p> <p><b>пояснює</b> звукове значення букв <b>я, ю, є, і та щ;</b></p> <p><b>розуміє</b> та <b>пояснює</b> співвідношення між звуками й буквами;</p> <p><b>дотримується</b> чергувань голосних звуків на письмі.</p>	<p><b>Пізнавальна діяльність</b> (порівняння вимову наголошених і ненаголошених звуків; практичні завдання з використанням алфавіту; виконання завдань, що передбачають використання словника тощо).</p> <p><b>Текстова діяльність</b> (виразне читання текстів, зокрема рецептів, оголошень, текстів новин із дотриманням правил орфоепії; виявлення помилок у вимові слів у своєму мовленні та мовленні інших людей. Складання й розігрування діалогів з використанням слів, у вимові яких часто трапляються помилки. Проговорювання скоромовок, виконання артикуляційних вправ).</p>	
----------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--



<p><b>10 год</b></p>	<p>Тема 5. <b>Орфографія.</b></p> <p>Правила вживання м'якого знака.</p> <p>Правила вживання апострофа.</p> <p>Склад. Правила перенесення слів з рядка в рядок.</p> <p>Милозвучність української мови.</p> <p>Правила милозвучності (чергування у – в, і – й, з – із – зі).</p> <p>Спрощення в групах приголосних.</p> <p>Види помилок: орфоепічна, орфографічна, графічна.</p> <p>Словники. Орфоепічний словник. Словник наголосів. Орфографічний словник.</p>	<p>Учень/учениця <b>виявляє і виправляє</b> помилки, допущені в тексті, з урахуванням засвоєних мовних норм;</p> <p><b>записує</b> правильно слова з вивченими орфограмами;</p> <p><b>обґрунтовує</b> написання слів відповідними орфографічними правилами;</p> <p><b>поділяє</b> слова на склади;</p> <p><b>знає</b> правила переносу слів із рядка в рядок; правильно <b>переносить</b> з рядка в рядок;</p> <p><b>знає</b> засоби милозвучності української мови й <b>дотримується</b> їх на письмі;</p> <p><b>пояснює</b> окремі виправлення з урахуванням вивчених правил;</p> <p><b>складає</b> речення й мікротексти зі словами, що містять вивчені орфограми;</p> <p><b>помічає й виправляє</b> орфоепічні й орфографічні помилки, керуючись вивченими правилами;</p> <p><b>розпізнає</b> в словах явища уподібнення, спрощення, чергування звуків.</p>	<p><b>Пізнавальна діяльність</b> (добір прикладів застосування орфографічних правил у житті людини; виявлення проблемних ситуацій, спричинених орфографічними помилками).</p> <p><b>Текстова діяльність</b> (складання речень і мікротекстів, що містять слова, у вимові яких трапляються помилки; укладання пам'ятки, алгоритму, інструкції щодо дотримання певних правил; створення проєктів із використанням слів з орфограмами; утворення слів за поданими зразками; сортування слів з орфограмами за вказаними інструкціями; редагування текстів із застосуванням правил милозвучності; артикулювання слів зі збігом приголосних).</p>	
----------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

<p><b>12 год</b></p>	<p>Тема 6.1. <b>Синтаксис і пунктуація (словосполучення, види речень, головні члени речення).</b></p> <p>Повторення вивченого в 1-4 класах. Словосполучення. Відмінність словосполучення від слова й речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Морфологічне вираження головного слова в словосполученні. Речення, його граматична основа (підмет і присудок). Типи підметів та присудків (прості/ складені). Речення з одним головним членом (загальне ознайомлення). Види речень за метою висловлення (розповідні, питальні, спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні).</p>	<p>Учень/учениця <b>розуміє й пояснює</b> відмінності між словом і реченням, реченням і текстом; <b>визначає</b> в словосполученні головне й залежне слова; <b>уміє</b> визначити морфологічну природу головного слова в словосполученні; <b>наводить приклади</b> словосполучень, речень, що належать до різних видів за метою висловлення та емоційним забарвленням; <b>знає</b> та <b>виокремлює</b> в тексті головні та другорядні члени речення; <b>обирає</b> доцільні граматичні способи вдосконалення власного мовлення; <b>наводить</b> приклади двоскладних й односкладних речень; <b>розставляє</b> та <b>обґрунтовує</b> розділові знаки в кінці речення; <b>уміє</b> ставити тире в базових випадках між підметом і присудком; <b>складає</b> речення з урахуванням мети й ситуації спілкування; <b>трансформує</b> прості присудки в складені за зразком; <b>висловлює</b> власні почуття щодо подій, ситуацій за допомогою певних синтаксичних структур.</p>	<p><b>Пізнавальна діяльність</b> (розрізнення речень і словосполучень; добір власних прикладів словосполучень і речень; пошук ситуацій застосування окличних і питальних речень). <b>Мовленнєва діяльність</b> (усне висловлення на задану тему, участь в обговоренні фрагментів художніх текстів та інших творів мистецтва з використанням обраних синтаксичних конструкцій). <b>Текстова діяльність</b> (виписування з тексту словосполучень, що є ключовими й виражають його зміст; заміна в тексті словосполучень на синонімічні; пошук синтаксичних конструкцій у медіатекстах, текстах пісень, діаграмах, таблицях тощо).</p>	
----------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

<p><b>15 год</b></p>	<p>Тема 6.2. <b>Синтаксис і пунктуація (другорядні члени речення, однорідні члени речення).</b></p> <p>Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина. Типові способи вираження другорядних членів речення</p> <p>Пунктуаційна помилка. Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками <b>а, але, і</b>).</p> <p>Кома між однорідними членами.</p>	<p>Учень/учениця <b>розрізняє</b> додатки, означення, обставини, <b>визначає</b> їх у реченні;</p> <p><b>будує</b> речення, поширюючи їх додатками, означеннями, обставинами;</p> <p><b>пояснює</b> роль однорідних членів речення;</p> <p><b>формулює</b> правила вживання розділових знаків у реченнях, ускладнених однорідними членами;</p> <p><b>розпізнає</b> однорідні члени речення;</p> <p><b>відрізняє</b> прості речення з однорідними членами від складних речень;</p> <p><b>поширює</b> зміст мінітекстів, використовуючи певні другорядні або однорідні члени;</p> <p><b>утворює</b> речення за заданими схемами з другорядними чи однорідними членами;</p> <p><b>використовує</b> різноманітні синтаксичні конструкції в різних повідомленнях у спеціальних (захищених) цифрових сервісах і соцмережах;</p> <p><b>перетворює</b> інформацію з графіків, схем, діаграм у текстову з використанням певних членів речення.</p>	<p><b>Мовленнєва діяльність</b> (аналіз функцій головних і другорядних членів речення; пошук ситуацій спілкування, у яких використання однорідних членів необхідне; правильне інтонування розділових знаків в усному мовленні; обґрунтування необхідності розділових знаків; участь в обговоренні екологічних, технологічних проблем тощо з використанням обраних синтаксичних конструкцій; пошук синтаксичних конструкцій у медіатекстах, таблицях тощо).</p> <p><b>Текстова діяльність</b> (передавання змісту фрагмента тексту одним реченням; доповнення (поширення) текстів другорядними або однорідними членами).</p>	
----------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

<p><b>15 год</b></p>	<p>Тема 6.3. <b>Синтаксис і пунктуація (складне речення, пряма мова, діалог).</b></p> <p>Складне речення. Кома між частинами складного речення, з'єднаними безсполучниковим і сполучниковим зв'язком. Пряма мова. Діалог. Розділові знаки в реченнях із прямою мовою. Тире при діалозі.</p>	<p>Учень/учениця <b>розрізняє</b> прості та складні речення; <b>будує</b> складні речення та використовує їх у власному мовленні; <b>розставляє</b> розділові знаки між частинами складного речення, <b>обґрунтовує</b> уживання розділових знаків за допомогою правил; <b>знаходить і виправляє</b> пунктуаційні помилки на вивчені правила; <b>складає</b> висловлення з урахуванням адресата мовлення, використовуючи різні за будовою (прості й складні) речення. <b>розрізняє</b> слова автора й пряму мову в реченні з прямою мовою; <b>пояснює</b> відмінності між прямою та непрямою мовою; <b>ініціює</b> та <b>підтримує</b> діалог на задану тему в типових ситуаціях спілкування. <b>наводить приклади</b> речень із прямою мовою; <b>записує</b> правильно речення з прямою мовою в різних щодо слів автора позиціях; <b>трансформує</b> пряму мову в непряму; <b>записує</b> правильно текст, що містить діалог.</p>	<p><b>Мовленнєва діяльність</b> (усне висловлення на задану тему; участь в обговоренні проблем здорового способу життя, харчування тощо з використанням складних речень, прямої мови та діалогу; інтонування діалогу, речень із прямою мовою тощо)</p> <p><b>Текстова діяльність</b> (заміна в тексті простих речень складними і навпаки; пунктуаційний аналіз тексту; складання речень, що передають емоційний стан людини в різних ситуаціях; складання діалогу на основі прочитаного/почутого тексту; відтворення ситуації за допомогою речень із прямою мовою; передавання вражень від прочитаного, почутого за допомогою речень із прямою/непрямою мовою).</p>	
----------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

<p><b>10 год</b></p>	<p>Тема 7. <b>Повторення та узагальнення.</b></p> <p>Лексикологія. Фразеологія Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія. Синтаксис. Пунктуація.</p>	<p>Учень/учениця <b>пояснює</b> лексичне значення слів; <b>аналізує</b> та <b>вдосконалює</b> зміст готового або створеного тексту, доповнює його синонімами, фразеологізмами тощо; <b>дотримується</b> основних мовленнєвих норм під час типових ситуацій комунікації; <b>знає</b> вивчені правила написання слів, вимови їх, творення граматичних форм, конструювання речень, творення текстів; <b>коригує</b> текст на основі проведеного аналізу; <b>обирає</b> доцільні способи вдосконалення власного мовлення; <b>використовує</b> знання про закономірності функціонування мовних одиниць для вдосконалення власного мовлення; <b>спостерігає</b> за окремими мовними явищами в мовленні, зокрема на прикладі творів різних стилів і жанрів; <b>помічає</b> й <b>виправляє</b> орфографічні та пунктуаційні помилки (у межах вивченого).</p>	<p><b>Текстова діяльність</b> (сприйняття й аналіз тексту, що містить мовні та немовні засоби спілкування; читання й переказування тексту з новими словами; заміна в тексті лексичних одиниць; редагування; розкриття значення прослуханих та прочитаних прислів'їв, влучних висловів, афоризмів, аудіювання текстів різних стилів, які містять фразеологізми аналіз функцій головних і другорядних членів речення пошук ситуацій спілкування, у яких використання однорідних членів необхідне, правильне інтонування розділових знаків в усному мовленні; усне висловлення на задану тему; участь в обговоренні проблеми з використанням складних речень, прямої мови та діалогу тощо).</p>	
----------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

К-сть год	Мовленнєва змістова лінія (розвиток мовлення)	Очікувані результати	Види роботи	
34 год	<p>Комунікація. Спілкування в сучасному світі. Інформація. Види інформації. Джерела інформації. Добір і пошук інформації. Опис, розповідь, роздум. Читання. Види читання. Мета читання. Усне висловлення з використанням нових слів; формулювання й обстоювання власної думки. Жанри мовлення (комплімент, лестощі, похвала, запрошення, прохання, пропозиція, згода, відмова, вибачення, подяка) Види спілкування – живе й віртуальне. Безпека віртуального спілкування. Первинні і вторинні тексти. Учасники спілкування. Наміри співрозмовників.</p>	<p>Учень/учениця <b>взаємодіє</b> із співрозмовниками, супроводжуючи власне мовлення доречними вербальними та невербальними засобами для досягнення комунікативної мети; <b>визначає</b> окремі деталі, що сприяють або заважають комунікації; <b>дотримується</b> основ безпечної поведінки в цифровому середовищі та основних засад академічної доброчесності; конструктивно <b>спілкується</b>, використовуючи типові мовленнєві засоби; <b>аналізує</b> й <b>удосконалює</b> зміст написаного, доповнювати окремі його частини відповідно до теми й мети висловлення; доброзичливо <b>висловлює</b> своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації чи недостатнє розуміння її; <b>обстоює</b> власну позицію щодо обговорюваних питань, зокрема порушених у тексті (зокрема невеликому художньому тексті,</p>	<p>Колективне складання словничка найпоширеніших етикетних формул (привітання, прощання, вибачення, висловлення вдячності та ін.). Письмове витлумачення значення одного чи кількох фразеологізмів. Виявлення й тлумачення порушених у тексті проблем; Творча робота на основі впорядкування алгоритму дії із застосуванням спонукальних речень. Письмовий переказ тексту з елементами опису. Усний переказ тексту з елементами розповіді. Детальний письмовий переказ тексту з елементами розповіді. Особливості побудови розповіді за коміксом Створення тексту-роздуму на обрану тему.</p>	

	<p>Правила гарного співрозмовника. Суперечка і сварка. Маніпуляції в спілкуванні. Переконливість та аргументованість. Вимова й інтонація. Отримання інформації з прочитаного тексту Репортаж на основі опрацьованої інформації</p>	<p>медіатексті або уривку з нього), використовуючи типові мовленнєві засоби; <b>застосовує</b> відповідно до мети основні види читання нескладних у мовному плані невеликих текстів; <b>наводить</b> кілька простих аргументів і прикладів для підтвердження власної позиції, використовуючи типові мовленнєві засоби; <b>пояснює</b> значення здобутої з прочитаного тексту (художнього тексту, медіатексту тощо) інформації в контексті власного досвіду для розв'язання потрібних завдань; логічно <b>структурує</b> власне повідомлення; <b>виявляє</b> і <b>виправляє</b> помилки, допущені в тексті, спираючись на засвоєні мовні норми; <b>збагачує</b> міжособистісну комунікацію позитивними емоціями.</p>	<p><i>Створення розповіді за заданою зав'язкою. Складання й розігрування діалогів (телефонних розмов), що передбачають уникання небажаного й небезпечного спілкування, протистояння маніпулятивним впливам. Творче опрацювання прочитаного тексту із заданою зміною персонажів, окремих епізодів тощо; Створення власних текстів (розповідь, есе); логічне структурування власного тексту; удосконалення змісту тощо). Детальний письмовий переказ тексту з поєднанням різних типів мовлення.</i></p>	
--	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

## ДОДАТОК А

### Оцінювання навчальних досягнень учнів

*Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року*

Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти:

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводить заклад, є **формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне**. За вибором закладу оцінювання можна здійснювати за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою. За умови використання власної шкали заклад має визначити правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством, для виставлення у Свідоцтві досягнень.

**Семестрове** та **підсумкове** (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. За рішенням педагогічної ради (за потреби) заклад освіти може визначити адаптаційний період впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

**Свідоцтво досягнень** (Додаток 1) відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-6 класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти. Надана форма Свідоцтва досягнень є **орієнтовною**, перелік предметів та інтегрованих курсів визначається закладом освіти відповідно до затвердженої освітньої програми. Перед друком Свідоцтва



досягнень рекомендовано видалити зайві рядки або підкреслити назви курсів відповідно до освітньої програми закладу освіти.

Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначену графу заповнює класний керівник за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводять упродовж року за планом, визначеним закладом освіти. Рекомендовано позначати особливо виражені наскрізні вміння учня/учениці, зокрема, вияв інтересу до навчання, розуміння прочитаного, вміння висловлювати власну думку, критично та системно мислити, логічно обґрунтовувати власну позицію, діяти творчо, вияв ініціативи у процесі навчання, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими з метою заохочення подальшого розвитку відповідних умінь. Заповнення графи здійснюють шляхом виставлення відповідної позначки навпроти сформованого вміння. Педагогічні колективи можуть виробляти власні способи спостереження за розвитком наскрізних умінь і застосовувати у тому числі вербальні характеристики замість позначки. Заповнення цієї графи здійснюють після завершення кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу. Заповнення графи «Характеристика результатів навчання» здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень учнів упродовж навчального року.

Рекомендується у класних журналах і в Свідоцтві перед виставленням підсумкової оцінки у відповідних графах результатів навчання зазначати першу літеру («В», «Д», «С», «П»), що відповідає назві рівня досягнень орієнтовних критеріїв оцінювання результатів навчання з предметів (Високий, Достатній, Середній, Початковий) або за допомогою виставлення відповідних балів.

**Формувальне (поточне формувальне) оцінювання**, окрім рівневого або бального можна здійснювати у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводять систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

**Тематичне оцінювання** пропонуємо здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховують.

**Семестрове оцінювання** можна здійснювати за результатами контролю груп загальних результатів, відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводять з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складають на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Звертаємо увагу, що Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

**Річне оцінювання** здійснюємо на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводять.

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».

**Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами** здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

**Акцентуємо увагу, що заклади освіти мають право на свободу вибору форм, змісту та способів оцінювання за рішенням педагогічної ради.**

\_\_\_\_\_

(назва закладу загальної середньої освіти)

### СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

учня / учениці \_\_\_\_\_ класу

\_\_\_\_\_

(прізвище та ім'я учня / учениці)

\_\_\_\_\_ навчальний рік

Характеристика навчальної діяльності*	Стан сформованості (сформовано/формується)
виявляє інтерес до навчання	
виявляє розуміння прочитаного	
висловлює власну думку	
критично та системно мислить	
логічно обґрунтовує власну позицію	
діє творчо	
виявляє ініціативу в процесі навчання	
конструктивно керує емоціями	
оцінює ризики	
самостійно приймає рішення	
розв'язує проблеми	
співпрацює з іншими	

## Характеристика результатів навчальної діяльності

Навчальний предмет	Результати навчання	Рівень досягнення результатів навчання		
		I семестр	II семестр	Рік
Українська мова	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння			
	Сприймає письмові тексти / Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання**			

\*\* У разі виставлення загальної підсумкової оцінки, після визначення рівня досягнень за кожною групою результатів, використовувати окремий рядок для виставлення загальної оцінки.

**Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти**

<b>Рівні результатів навчання</b>	<b>Бал</b>	<b>Загальна характеристика</b>
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії

	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення